

Ed.

251. Frumvarp til laga

[22. mál]

um námslán og námsstyrki.

(Eftir 3. umr. í Nd., 20. febr.)

I. KAFLI

Lánasjóður íslenzkra námsmanna, hlutverk hans og stjórn.

1. gr.

Hlutverk lánasjóðs íslenzkra námsmanna er að veita íslenzkum námsmönnum lán til náms við Háskóla Íslands, erlenda háskóla og tækniskóla, svo og aðrar hliðstæðar erlendar kennslustofnanir, samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð.

2. gr.

Stefnt skal að því, að opinber aðstoð við námsmenn samkvæmt lögum þessum nægi hverjum námsmanni til að standa straum af árlegum námskostnaði, þegar eðlilegt tillit hefur verið tekið til aðstöðu hans til fjáröflunar.

3. gr.

Menntamálaráðherra skipar stjórn sjóðsins, þannig: Einn samkvæmt tilnefningu háskólaráðs, einn samkvæmt tilnefningu Sambands íslenzkra stúdenta erlendis, einn samkvæmt tilnefningu Stúdentaráðs Háskóla Íslands, einn samkvæmt tilnefningu fjármálaráðherra, en tvo án tilnefningar, og skal annar þeirra valinn með hliðsjón af kunnugleika á námi og högum þeirra námsmanna, sem eigi eru stúdentar, en hinn vera formaður stjórnarinnar.

Stjórnin skal skipuð til fjögurra ára í senn, nema fulltrúar Stúdentaráðs Háskóla Íslands og Sambands íslenskra stúdenta erlendis, sem skipaðir eru til tveggja ára.

Varamenn í stjórn sjóðsins skulu skipaðir með sama hætti og til jafnlangs tíma. Verði atkvæði jöfn við afgreiðslu mála í stjórn sjóðsins, ræður atkvæði formanns.

4. gr.

Hlutverk stjórnar sjóðsins er:

1. Að veita námsmönnum námslán af fé því, sem sjóðurinn hefur til ráðstöfunar á hverjum tíma.
2. Að annast úthlutun námsstyrkja samkvæmt III. kafla laga þessara.
3. Að annast lántökur og hafa með höndum fjármál sjóðsins.
4. Að annast gagnasöfnun varðandi þörf námsmanna á opinberri aðstoð.

Úthlutun lána og styrkja fer fram samkvæmt reglum, sem menntamálaráðherra setur að fengnum tillögum sjóðsstjórnarinnar.

Útborgun lána, bókhald, innheimtu vaxta og afborgana og aðra daglega afgreiðslu er stjórn sjóðsins heimilt að fela bankastofnun.

Stjórn sjóðsins ræður sjóðnum starfslíð, eftir því sem nauðsyn krefur, að fengnu samþykki ráðherra.

Árlegur rekstrarkostnaður greiðist af fé sjóðsins.

II. KAFLI

Um námslán.

5. gr.

Lántakandi skal enga vexti greiða, meðan á námstíma stendur, en endurgreiða lánin með jöfnum árgreiðslum (annuitet) á allt að fimmtán árum með 5% ársvöxtum, og skulu endurgreiðslur hefjast fimm árum eftir að námi lýkur, en vextir reiknast frá námslokum. Miða skal við próf eða síðustu lántöku, ef námsmaður hverfur frá námi, nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi. Metur sjóðsstjórnin það hverju sinni.

Námsmaður skal að jafnaði hafa heimild til að taka lán árlega, meðan hann er við nám, en þó ekki lengur en hæfilegur námstími er talinn í þeirri grein og í þeim skóla, sem námið er stundað í. Ár miðast við háskólaár á hverjum stað.

Fyrir lánum þessum skulu lántakar gefa út skuldabréf, og ákveður stjórn sjóðsins eftir aðstæðum umsækjenda, hvort eða hverra trygginga skuli krafizt.

Lán námsmanna, sem látast eða verða öryrkjar, skulu óafturkræf.

6. gr.

Umsækjendur um námslán skulu láta fylgja umsóknnum upplýsingar um allt það, er stjórn sjóðsins telur, að máli skipti, þar á meðal um tekjur sínar og efnahag. Við ákvörðun um upphæð námsláns til hvers einstaks námsmanns er stjórn sjóðsins heimilt að hafa hliðsjón af efnahag hans og námsaðstöðu að öðru leyti, lengd árlegs námstíma og áætluðum eðlilegum námstíma, framfærslukostnaði í því landi, sem nám er stundað í, og fleiru, sem til greina kann að koma í því sambandi.

7. gr.

Námsmenn frá Norðurlöndum, sem heimilisfastir eru á Íslandi og nám stunda við Háskóla Íslands, njóta réttinda til opinberrar aðstoðar við námsmenn samkvæmt lögum þessum með sama hætti og íslenskir námsmenn.

III. KAFLI

Um námsstyrki.

8. gr.

Fé því, sem veitt er í fjárlögum til námsstyrkja, annarra en 5 ára styrkja og styrkja skv. 9. gr., skal varið til þess að vega upp á móti kostnaðarauka þeirra, er fara utan til náms, og skulu þeir að jafnaði ganga fyrir, er stunda nám, er eigi verður lögð stund á hérlendis, svo sem vegna fargjalda og skólagjalda.

9. gr.

Veitt skal árlega fé í fjárlögum til styrkja handa þeim, er leggja stund á framhaldsnám að loknu háskólaprófi, enda sé þar um að ræða lokapróf, er krefst að öðru jöfnu 4 ára náms hið skemmsta.

Þeim, sem lokið hafa öðrum háskólaprófum og leggja síðan stund á framhaldsnám, en hljóta eigi styrk skv. 1. málsg., má veita lán úr lánasjóði íslenzkra námsmanna, þar til þeir hafa stundað nám, er samsvarar 4 ára háskólanámi. Haldi þeir þá enn áfram framhaldsnámi, teljast þeir fullnægja skilyrðum skv. 1. málsg.

IV. KAFLI

Um ráðstöfunarfé lánasjóðs íslenzkra námsmanna og ríkisframlag.

10. gr.

Árlegt ráðstöfunarfé lánasjóðs íslenzkra námsmanna er:

1. Vextir og afborganir af námslánum samkvæmt lögum þessum og af eldri námslánum.
2. Ríkisframlag.
3. Lánsfé samkvæmt 12. grein.

11. gr.

Stjórn sjóðsins skal árlega leggja fyrir menntamálaráðuneytið tillögu um upphæð ríkisframlags í fjárlögum til námslána og námsstyrkja með sama hætti og ríkisstofnanir.

12. gr.

Nú nægir það ríkisframlag eigi, sem ákveðið hefur verið, til þess að mæta fjárbörf sjóðsins á því fjárhagsári, og er þá stjórn sjóðsins heimilt, að fengnu samþykki menntamálaráðuneytisins og fjármálaráðuneytisins, að taka innanlands lán í bönkum eða öðrum lánastofnunum með tryggingu í verðbréfaeign sjóðsins til þess að endurlána námsmönnum. Lánasjóður íslenzkra námsmanna stendur straum af afborgunum og vaxtagreiðslum af lánum þessum.

Eigi má sjóðsstjórnin lána meira fé úr sjóðnum en svo, að sjóðurinn geti staðið straum af vöxtum og afborgunum af lánum þeim, sem tekin verða samkvæmt lögum þessum, svo og af þeim lánum, sem þegar hafa verið tekin til starfsemi hans.

13. gr.

Reikningar sjóðsins skulu gerðir árlega og endurskoðaðir af ríkisendurskoðuninni. Þeir skulu birtir í Stjórnartíðindum.

14. gr.

Ráðherra setur með reglugerð frekari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi, og samtímis falla úr gildi lög nr. 52 29. marz 1961, um lánasjóð íslenzkra námsmanna, og lög nr. 35 27. júní 1925, um styrk-

veiting til handa íslenskum stúdentum við erlenda háskóla, svo og orðin:
„námsstyrkjum þeim og námslánum, sem og“ og „öðrum“ í g-lið 7. gr. 1.
nr. 50 5. júní 1957, um menningarsjóð og menntamálaráð.